

«Гарачы» тэлефон «Звязды» 287-17-41

Дабрабыту навучэнцаў эканомія не перашкода

Ад імя бацькоў навучэнцаў Гомельскага дзяржаўнага аграрна-эканамічнага каледжа ў рэдакцыю звярнулася Антаніна Мікалаеўна Ерамеева з Рагачова. Сутнасць шэрагу скаргаў датычылася ўмоў прахавання дзяцей у інтэрнаце гэтай навучальнай установы.

«3 1 верасня ў інтэрнаце каледжа ўведзены жорсткі рэжым эканоміі фінансавых, працоўных і энэргарэсурсаў, але толькі за кошт здароўя і дабрабыту навучэнцаў. Маркуюць самі. Адменены гарачыя абеды для навучэнцаў, трохразовае харчаванне неабходна гатаваць самастойна, але на кухні працуе адна-дзве пліты на 12 пакояў (48 чалавек). Пасля 21 гадзіны карыстацца плітамі забаронена, а менавіта ў гэты час заканчваецца другая змена заняткаў.

Будзе павялічана на 5—7 тысяч рублёў плата за інтэрнат, пры гэтым адменена праца тэхнічнага персаналу і навучэнцы павінны будучы самі прыбіраць калідоры, кухні і г.д. А тэмпература ў інтэрнаце, паводле слоў камэнданта, зоймі будзе не больш за 15 °С. Але самае балючае, абсурднае ў наш час (а, можа, камічнае?) — пасля 23 гадзін забаронена ўключачаць святло ў пакоях і карыстацца (прабачце) туалетам. Прычым студэнты былі папярэджаны: за ўключанне пасля 23 гадзін святло — высляненне з інтэрната. Як такое магчыма рабіць у навучальнай установе ў XXI стагоддзі? Карыстацца свечкай ці лучнай? Дапамажыце высветліць, паважаная рэдакцыя.

Відавочна, што прычынай незадаволенасці некаторых бацькоў навучэнцаў Гомельскага дзяржаўнага аграрна-эканамічнага каледжа сталі наступствы падзей, якія адбыліся (ці адбудуцца) у жыцці краіны апошняга часу: прыняцце некаторых нарматывных актаў, захады па эканоміі энэргарэсурсаў, якія актуальны зараз распрацоўваюцца і абмяркоўваюцца. Але ці так насамрэч склалася сітуацыя з прахаваннем навучэнцаў у інтэрнаце каледжа ў рэшчыцы ўсяго вышэйшазначанага? Па каментарыі мы звярнуліся да намесніка дырэктара па выхаваўчай рабоце Гомельскага дзяржаўнага аграрна-эканамічнага каледжа Святланы Сарвіравой. Вось што яна патлумачыла, даючы падрабязны адказ на кожны пункт са скаргі бацькоў у рэдакцыю.

— Як вядома, 14 чэрвеня 2007 года быў падпісаны Закон Рэспублікі Беларусь «Аб дзяржаўных сацыяльных ільготах, правах і гарантыях для асобных катэгорый грамадзян», які датычыць шэрагу льгот і ўступае ў сілу з 1 студзеня 2008 года. — пачала Святлана Мікалаеўна. — Раней, паколькі мы адносіліся да зоны, якая пацярпела ад аварыі на ЧАЭС, для навучэнцаў існавала льготы — бясплатнае харчаванне, што алічвалася ў бюджэт. Падкрэслію, што гаворка ідзе пра аднаразовае харчаванне — абеды. Дык вось, згодна з новым Законом, пункт, які датычыўся бясплатнага харчавання, страціў сваю сілу з 1 ліпеня гэтага года. Таму зараз у каледжы, зноў жа падкрэслію, арганізавана такое ж аднаразовае харчаванне, але за кошт самай навучэнцаў. Мы заключылі дагавор з Гомельскім м'ясакамбінатам, і цяпер падчас вялікага перапынку навучэнцы без праблем могуць ўзяць для сабе комплексны абед коштам 1,5—1,7 тыс. рублёў. Акрамя таго, да дамоўленасці са сталовай № 5 пры Гомельскім аблвыканкам нашы навучэнцы могуць харчавацца і тут, дзе для іх складзена спецыяльнае (не дарагое ў тым ліку) меню.

Сітуацыя з кухнямі ў інтэрнаце, паводле слоў Святланы Мікалаеўнай, выглядае так. На кожным паверсе п'яціпавярховага будынка (акрамя першага паверха) размешчана па дзве кухні, на кожнай з іх — па дзве газавыя пліты з чатырма працоўнымі канфоркамі на кожнай. Дарэчы, на працягу года яны ўсе (у мэтах беспякнай навін) будучы заменены на электрычныя. Пасля 21 гадзіны ланчу кухні зачыняюцца, значыць, на кожным паверсе ў выхадны дзень застаецца па адной. Плюс ёсць дзяржаўная кухня (працуе з 7 гадзін раніцы да 22 гадзін вечара) таксама з дзюма плітамі. Ёй звычайна карыстаюцца тыя навучэнцы, хто па нейкіх прычынах не наведваў заняткі, захаваўся.

— Колькасць тэхнічнага персаналу захавана на ранейшым узроўні, нейкія скарачэнні я нават абмяркоўваць не хачу, — адказала Святлана Мікалаеўна ўжо на наступнае пытанне-скаргу бацькоў. — Не было пакуль і ніякага павелічання платы за прахаванне ў інтэрнаце. Дарэчы, зазначу, што кожны навучэнец алічваецца толькі 36 працэнтаў ад базавай велічыні, што складае 11 160 рублёў. Наконт тэмпературы ў пакоях зоймі... Пасля пачатку азіптыльнага сезона тэмпература батарэй будзе, магчыма, некалькі меншай. Датчыцка гэта ўсяго горада, а не асобна інтэрната нашага каледжа. Але наколькі зменшыцца тэмпература, зноў жа пакуль дакладна невядома. А ўвогуле сітуацыя, як вы ведаеце, звязана з эканоміяй энэргарэсурсаў.

Але ў той жа час намеснік дырэктара каледжа па выхаваўчай рабоце назвала цалкам абсурднымі сцвярджэнні, што быццам бы навучэнцам у інтэрнаце пад парозгай высляненя забараняецца запальваць святло ў пакоях пасля 23 гадзін.

— Правілаў прахавання ў інтэрнаце яшчэ ніхто не адмяняў, — патлумачыла Святлана Сарвірава. — Пасля 23 гадзін — адбой, дзеці кладуцца спаць. Уключанае святло можа некаму перашкаджаць. На кожным паверсе інтэрната ў холе ёсць сталы, крэслы, курагасітчанка гарыць святло, і тут можна рыхтавацца да заняткаў. На першым паверсе будынка ўвогуле знаходзіцца два спецыяльныя пакоі для самападрыхтоўкі для тых, хто жадае займацца менавіта ў позні (начны) час. Але калі нехта жадае займацца ва ўласным пакоі, і ўключанае святло ніколі не перашкаджае суседзям такога навучэнца, паўтараю, ніякіх перашкод для гэтага няма.

Сяргей РАСОЛЬКА.

Матацыклістка з Гарадца

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)

Сама ж Давідовіч села на матацыкл, таму што жыццё прымусіла. Пасля заканчэння школы Тамара пайшла працаваць у калгас. Тады яшчэ рабілі за палачы-прадцдні. Людзі да дзятчынны, якая займалася запраўкай і ўлікам, паставіліся добра і даверылі быць брыгадзірам.

Саўгас «Спартак», які арганізаваўся з трох калгасаў у 1959 годзе, быў вялікі. Гаспадарка — больш за 1000 гектараў арнай зямлі, свінферма, каровы... Тэрыторыя цягнулася амаль на 20 кіламетраў ва ўсе бакі, і ўсюды трэба было паспець.

— Я спрабавала на кані, але не спраўлялася, — узгадвае Тамара Антоўна. — Мне усё падаецца, што конь шча ідзе. Тады я кідала каня і бегла бігом па справах. Таму і прыдбал матацыкл — з рух, стары і танны, але гэта была ўжо хуткасць!

Пачынала Тамара Антоўна з матацыкла «Мінск», які набыла за свае грошы. Муж быў не супраць, ясковыя мужыкі па-добраму зайдросці «хуткай» жанчыне.

А ёй адразу спадабалася, калі толькі села на матацыкл. Давідовіч заўсёды была энэргічная і хачела ўсё на свеце паспець — і дзятчя гдаваць, і на працы быць ударніцай.

— З усім трэба спраўляцца, — вучыць мяне сучасныя жанчын. — Трэба мець сталую энэргію, каб усё паспяваць. У свой час не пыхітаўся і паазней слава не клаўся. Вось як! Яна ўгадвае, што адзін са сваіх матацыкліў набыла на джэранжне адной з дачок. Амаль усю тысячу рублёў давалося адаць за машыну, але яна сабе апраўдала як вельмі патрэбна на працы і ў жыцці.

Дачка Тамары Антоўнаўны Тацыяна Рыданава, якая працуе ў Крэўскай заагачыцкай дома-музея вядомага акцёра Пятра Алеянікава, прызнаецца, што вырасла ў каласцы матацыкла.

— Маці працавала, дзятчянага садка не было, — узгадвае Тацыяна. — Каб нас з сястрой не кідаць адных, яна брала нас з сабой у матацыкл — і на паплеткі. Так што мы з дзятчынства да яго прывычаліся, і да захаплення маты ставімся станоўча. Але самі на матацыкл не селі. Калі шчыра — страшнавата. А маці ў нас — расуцкая жанчына, энтузістка.

Жанчына згодна з тым, што матацыкл — гэта даволі небяспеч-

ны від транспарту. Для тых, хто любіць ліхацьца. А Тамара Антоўна ў сваім жыцці ніколі хуткасць не перавысіла, дзі і мае вялікі вопыт.

— За свае 40 гадоў я ніводнага камара не падбіла — не тое што курыць ці гусака, а тым больш чалавека! — запэўнівае матацыклістка. — Даводзілася падвозіць і начальнікаў, і міліцыянераў. І цяпер, пасля столькіх гадоў, я магу сваім матацыклам адным пальцам кіраваць!

Мяняць матацыклы даводзілася часта, бо ездзіла Давідовіч не па асфальту, а па палях і лясах. Некалькі машын Тамары Антоўнаўне давала гаспадарка. Дбаў пра выдзяленне начальніку ўчастка матацыкла і Аляксандр Лукашэнка, калі кіраваў саўгасам «Гарадзец». Гэты фактам у сваёй біяграфіі пенсіянерка вельмі ганарыцца. А ў каласцы матацыкла абавязкова возіць кайстру з папкай. Там — шмат дакументаў: граматы і ўдзячэнні, а таксама старыя фотаздымкі. Адзін з іх — пачатку 1970-х гадоў: маладая і прыгожая скаржатарка парткома на вількім матацыкле.

Амаль паўстагоддзя адпрацавала Тамара Антоўна ў Гарадцы, таму два гады таму жанчыну, у якой «хата была ў дзёркамі і пуня бокам», перасялілі ў новы домік, дзе знайшлася месца і матацыклу.

На ім яна ездзіць амаль штодня. Ездзіць у суседні Крывель, дзе прыбірае ў музеі Алеянікава. Возіць унукаў на прыроду да Дняпра. Ездзіць у лес па грыбы-ягады. Перавозіць бульбу, буракі і яблыкі. І марыць пра новы матацыкл.

— Мая мара — скутэр альбо мапед Мінскага заводу, з кітайскім ма-тарам, хуткі такі, — уздыжае бабуля. — Я яшчэ гадоў 20 пракажу — не меней, воль і ездзіла б на новым матацыкле. Аднак, гавораць, каштуе ён 700 долараў. Пенсія ў мяне, вядома, ёсць, але і самой хачацца смачна есці, і ўнукаў пачаставаць. Таму сабраць грошы цяжка. А можа, хто яшчэ падорыць?..

Тамара Антоўнаўна прызнаецца, што ёй моцна падабаецца пах бензіну — яна лічыць яго за вельмі прыемны. І што не стае чашы ёй, жвавай бабулі, сядзець на лаве ды весці нетрапную гутарку з суседкамі. Усё яе жыццё — хуткасць, якая і паважаную ўзрасту не перашкода. «Я жыў і радуюся жыццю! І хачуцца жыць яшчэ!» — усміхаецца бравая матацыклістка Тамара Давідовіч.

Ілона ІВАНОВА, Шклоўскі раён.

Пружанскі раён.

«Аўгустойскі канал: у чаканні» «Звязда» ўзяла праблему...

У нумары за 12 верасня мы паведамілі аб рэакцыі шэрагу рэспубліканскіх органаў на артыкул «Аўгустойскі канал: водны падарожжы і бюркатчыны перашкоды», які быў прысвечаны праблемам арганізацыі ўнікальнага воднага маршруту па тэрыторыі Польшчы, Беларусі і Літвы і стварэння больш спрыяльных умоў для турыстаў з замежжа. Сёння знаёмім чытачоў з адказам на артыкул «Аўгустойскі канал: у чаканні» («Звязда» за 7 жніўня), дзе былі выказаны меркаванні і прапановы наконнт развіцця інфраструктуры турызму.

Паводле інфармацыі намесніка начальніка ўпраўлення фізічнай культуры, спорту і турызму Гродзенскага аблвыканкама Міхаіла Кажуры, распрацавана схема абсталявання аб'ектаў турысцкай інфраструктуры на беларускай частцы Аўгустойскага канала. У прыватнасці, за кошт абласнога бюджэту ў 2007—2008 гадах плануецца пабудаванне кафе ў вёсках Дамброўка і Намнова, а таксама гасцініцу ў вёсцы Чарток, дзе, да таго ж, Гродзенскім райвыканкам будзе ўведзена летняя эстрада. Вызначаны і, хочацца верыць, будуць рэалізаваны і праекты шэрагу беларускіх інвестараў на стварэнне спартыўнага комплексу з асацыяцыяй, турысцкага прытулку і іншых аб'ектаў.

У летні перыяд і ў верасні праводзіцца мерапрыемства «Аўгустойскі канал запрашае сяброў». Для мясцовых жыхароў і турыстаў прапануюцца паслугі гандлю, атракцыёны, пракат катамаранаў і лодак, забавляльны-гульнявыя праграмы ўстаноў культуры Гродзенскага раёна, выстаўкі-кірмашы сувеніраў і вырабаў народных майстроў.

У чэрвені ў раёне шлюза Дамброўка адбыўся фестываль дружбы з удзелам гасцей з Літвы, Малдовы, Польшчы, Расіі і Украіны, а ў жніўні — традыцыйны фестываль самадзейнай творчасці «Аўгустойскі канал у культуры трох гарадоў».

Сувальскай турысцкай палатой (Польшча) сумесна з Гродзенскім аблвыканкам паддадзена заяўка на праект «Невядома Еўропа» ў праграму добрасусудства «Польшча — Беларусь — Украіна», якая фінансуецца са сродкаў Еўрапейскага Саюза. Прадугледжаны, у прыватнасці, выноб персаналу аб суправаджэнні турыстаў на Аўгустойскім канале, метадалагічна распрацоўка турысцкіх маршрутаў, выраб праектаў малых архітэктурных формаў для месцаў турысцкіх стаянак, набыццё турысцкай амуніцыі і абсталявання.

Для папулярызацыі беларускай часткі Аўгустойскага канала Гродзенскі аблвыканкам удзельнічаў асобным стандартам у міжнародных выстаўках і прэзентацыйных семінарах у Чэхіі (г. Брно), Польшчы (Беласток, Варшава), Расіі (Масква, Санкт-Пецярбург), Мін-

ску. Выпушчаны DVD-фільм «Аўгустойскі канал — жамчужына Прыпямоння» на рускай і польскай мовах, буклеты пра канал на рускай, польскай, літоўскай і англійскай мовах.

Для замежных турыстаў праводзіцца аўтобусная экскурсія «Гродна і Аўгустойскі канал». Дзейнічаюць таксама экскурсійныя маршруты «Гродна — Свяцк — Сапоцін — Аўгустойскі канал», «Гродна — Навамуравічы — Свяцк — пагранастава Усава — Аўгустойскі канал». Вялікай папулярнасцю карыстаецца праграма сплаву на байдарках «Па сярэднім Нёмане і Аўгустойскім канале» з удзелам турыстаў-вяднікаў з Беларусі, Літвы і Польшчы. Для аматараў актыўнага адпачынку і навучнага тэхнічна воднага турызму турысцкае бюро «Намнова — тур» распрацавала трохдзённы маршрут па Нёмане і Аўгустойскім канале. Таксама дзейнічае траса для пяцідзённых паходаў працягласцю 71 кіламетр. Прадпрыемства «Гродна-мелявядогас» і падпрямляльнік Сяргей Зыбель у раёне шлюза Дамброўка арганізавалі пункт пракаты байдарак, лодак і катамаранаў, па канале курсіруе чөлладар «Нёман», абсталяваныя месцы для адпачынку.

Акрамя таго, Гродзенскім райвыканкам сумесна з зацікаўленымі структурамі цяпер вывучаецца пытанне выкарыстання для турысцкай дзейнасці і з'яўшч і фортаў Першай і Другой сусветных войнаў. Гэтыя ўмацаванні знаходзяцца ў непасрэднай блізкасці ад Аўгустойскага канала.

Такім чынам, першыя крокі ў выкарыстанні турысцкага патэнцыялу беларускай часткі Аўгустойскага канала зроблены. Славутая водная артарыя чакае грамадзян рэалізацыі ўжо заявленых і, вядома, новых праектаў, зладжанай працы ўсіх зацікаўленых структур і інвестараў. Пры гэтым рэдакцыя спадзяецца, што мясцовай уладай будзе ўлічана выказаная ў артыкуле «Аўгустойскі канал: у чаканні» прапанова (яе падтрымлівае Міністэрства спорту і турызму) аб стварэнні савета дырэктараў і інвестараў гэтага турысцкага комплексу (альбо з іншай назвай, але абавязкова з кантрольным і кіраўнічымі функцыямі), які можа быць стаць каардынальным цэнтрам у развіцці турыстыкі. Гэты савет, па прыкладу нашых польскіх суседзяў, якія ўжо даўно развіваюць турызм на сваёй частцы Аўгустойскага канала, мог бы распрацоўваць найбольш эфектыўныя варыянты па тых ці іншых аспектах турыстыкі (будуаўніцтва аб'ектаў турысцкай інфраструктуры, сістэма кантролю па санітарным станам тэрыторыі ў зоне канала, кошт турысцкіх паслуг і г.д.), а таксама трымаць у полі зроку і ініцыяваць вырашэнне праблемных пытанняў, якія знаходзяцца ў кампетэнцыі мясцовых і рэспубліканскіх органаў улады і кіравання.

Барыс ПРАКОПЧЫК.

Вучні — выратавальнікі...

2 верасня для жыхароў вёскі Барбарэў Мазырскага раёна запомнілася надойга, таму што менавіта ў гэты дзень на адной з вуліц загараўся жылы дом. Яшчэ больш гэты дзень запомніўся двум хлопцам, вучням 10-га класа. Вяртаючыся ўвечары дамоў, Бадалей Вава і Амялячэня Міша пачылі, што ў жылым доме на суседняй вуліцы пачынаецца пажар. І як толькі дзясціхлісканкі дагаламлі жанчыне выбарца, ў доме ўзарваўся газавы балон. Праз пару дзён урочыстай лінейку наведваў начальнік Мазырскага ГРАНО палкоўніка ўнутранай службы Анатоль Галюненка. Хлопцам урочылі падзячныя лісты і навучныя гадзіннікі з сімваламі ГРАНО.

Сяргей НАКАНЕЧНЫ, старшы інспектар ГПІА Мазырскага ГРАНО.

Шчаслівы гадзін не назіраюць

Успомніла баба, як дзеўкай была...

І быў у яе (гэта ў мяне, значыць) кавалер — у педгагічным інстытуте вучыўся. Падарожжы. Прычым — апантаны: ні аб чым іншым гаварыць не мог. А што мне заставаўся? Хадзіла поплеч (між бязроў, лая гасцінца) і толькі слухала. Да пары, на халь (ці на шчасце?), бо пасля вучобы гісторыі мой паехаў працаваць па размеркаванню і там ажаніўся.

Прыязджаў да мяне, бажыўся, лі я пайду за яго...

Але ж я дзеўкай з форсам была: не гадзілася — ні ў той раз, ні потым...

Тое «потым», дарэчы, не ў мінулым веку было: гісторыі мой разам з жонкай да сваякоў прыхедаў, а яны непадалёк жылі. Вось ён і сарваўся. Адраз з брамкай (я якраз з хаты выйшла) — на калені перада мной, рукі цягне, крычыць: — Не магу быць цябе! Будзь маёй! Зараз...

А мяне ж, зануду, не яго прызначні хвалююць, а тое, што ён джынсы светлыя ў траву зараз спцажае.

— Падмайся, — прашу, — і не крычы. Бель дзень на дварэ. Людзі побач. Пачуюць... Мне толькі плётак яшчэ не хапала.

Ён мне ў адказ на ўсю вуліцу: — Няхай чуюць! Усім скажу, што адну цябе я кахаў, кахаю і буду кахаць!

Шкапіла я яго ў рукі, стае падымаць. Ён давай упірацца. Рас-

Гран-пры «Анімаёўкі» — рэжысёру з Масквы

Найлепшым мультыплікацыйным фільмам на X Міжнародным фестывалі «Анімаёўка-2007», прызнана работа Івана Максімава «Дождж зверху ўніз». Маскоўскі рэжысёр Адрэй прыз «Крыштальны аловак» і залатую пласціну вагой у 10 грам.

Прызвы фестывалю ў іншых намінацыях атрымалі аніматары: Хардзі Волмер з Літвы, Аліна Татарская і Марына Карпава з Масквы, Рыгор Мальшэў з Кацярынбурга.

Беларускія рэжысёры атрымалі дыпломы

У Беларусі зарэгістравана 8 тыс. 395 выпадкаў ВІЧ-інфекцыі

Паказчы інфіцыраваных складае 86,8 на 100 тыс. насельніцтва. Пры гэтым 648 выпадкаў інфіцыравання былі выяўлены за студзень—жнівень гэтага года. Аб гэтым паведамілі ў аддзеле прафілактыкі ВІЧ/СНІД Рэспубліканскага цэнтру гігіены, эпідэміялогіі і грамадскага здароўя (РЦГЭГЗ).

Але ж тут, як кажуць, за руку не злавіў — не скажаш, што злодзей. Хоць і хондаці, калі падзабраць.

Карачей, прыязджае не як мужык дадому — сыты, п'яны і нас у тытуні, заваляваецца на каналу спаць. А жонка давай адзенне яго складваць, а заадно, па звычцы, давай кішні прывяраць. Паглядзеўла ў адной — нічога такога, паглядае ў другой — наогул пуста, а воль у трэцяй... што колвечы з бялізны жаночай...

Чым яна яго біла, гісторыя за-моўвае. Факт, што на працу ча-лавец, мо, з тыдзень не хадзіў — сіякы сцягліся, скабы балелі. Але жонцы гэтага мала было — у рай-кам пабега, паскардзілася.

Там, каб іншым не панадна было, на маладога кіраўніка вырашылі персанальную справу завесці, раз-гледзець яе на бюро.

Выступалі на ім ледзь не ўсе, пісончыі, як толькі маглі, — мала не падалося. Але ж час разыходзіцца. Адзін з партыйных кіраўнікоў пытае ў «героя»:

— Ну як? Усё зразумеў? Зрабіў высновы?
— Ды ўжо ж...
— А якія?
— Дурныя я быў. З палюбоўніц, калі часу няма, нельга здамыць блізнаю. А тым больш — класі ў кішні.

М. МАЛЫШ,

г. Гродна.

Метамарфозы ад Palette

Адным цудоўным ранкам я пра-чунулася з шэрдзім жаданнем нешта змяніць у жыцці... Як казалі мудрыя, хочаш перарабіць свет — пачні з сабе. Я ў той жа дзень накіравалася ў магазін — купіць фарбу для валасоў.

Даманстручы мяне каробачкі Palette («аптычнымі спалучэннямі цыны і жакаці»), прадаўшчыца за-лівалася салаўём нахваліла стой-касці ў якасці колернай, якія «не са-ступяюць сусветным стандартам». Я ж па натуре чалавек кансерва-тыўны, і таму, праінраўнаваны авангардныя «баклажан» і «рубін», спынілася на больш звыклым каш-танавым адценні...

Выпрабавана на сабе

Найлепшы варыянт: вы зрабілі — я заплаціў

Паслугі, якія нам аказваюцца, уключаюць на наша жыццё, яны могуць зрабіць яго больш прыстойным. Але ў гэтай сферы ў нас яшчэ шмат не-дапрацовак, якіх пры жаданні можна было б пазбегнуць.

Калі ў мінулым годзе давялося паставіць вадамер, то не ўзнікла ніякай праблемы. Прыехала не-калькі чалавек на машыне з ВП «Водаканал», разабраліся з труба-мі, паставілі свой лічылнік, выпі-салі квіткі і атрымалі грошы. Усе па-дзелавому і ніякай вальтузі. Кі-нулаў ў вочы і тое, што пакуль рабочыя працавалі, ім двойчы за-вонілі з прадпрыемства і цікавіліся, дзе на гэты момант яны знахо-дзяцца, які аб'ём работы ўжо зроблены... Падумалася, што ме-навіта так і павінны абслугоўваць насельніцтва камунальныя прад-прыемствы.

А сёлета падчас вадолуку да-вялося ўстанавіць новую газа-вую пліту. Знаёмыя раілі зрабіць гэта самому. Маўляў, гаспадары паловы кватэр у доме самі пад-ключыцца да газу — адзін канец шланга да пліты, а другі да трубы — ўсяго.

Але ведаючы, што з газам жар-ты пекныя, то вырашыў патэлефа-наваць у мясцовае «Гаргаз». Дыс-петчар параіў купіць шланг і ча-каць у першай палове дня. Хоць лепш было б, калі б час быў акрэ-слены больш канкрэтна, каб не ча-каць.

Тым не менш, пайшоў у магазін і купіў газавы шланг італьян-скай вытворчасці і палічыў, што ўсё зрабіў.

Праз два дні прыйшоў майстар з дыпламатам у руках, дзелаваў абгледзеў старую і новую пліты і заявіў, што шланг не падыходзіць. Неабходна купіць іншы — гумовы навагрудскай вытворчасці, з гай-кай на адным канцы і штурцарам на другім, а яшчэ павінна быць планка на тым шлангу ды газавы кран патрэбен.

— А што, у вас з сабой няма такога шланга? — наіўна спытаў я.

— Калі я яшчэ дэталі ды шлангі насьці буду, то рукі адарвуцца. Вось падміць чамаданчык. Пагудыў я той дыпламат і адчуў яго вагу. Спраўдзіў, адараваў ру-кі можа — развадныя ключы, ма-латкі, аблуды... цягнулі да падлогі.

Памятаючы, што работнікі «Во-даканала» прыехалі на машыне, то падумалася, што

РАБОТА ТАКАЯ, ШТО «ХАЛЯВА» НЕ ПРАХОДЗІЦЬ

Умовы работы трэба выконваць дакладна, павучалі мяне Юлія і Пятроўна, каб потым не ўзнікла ніякіх непрыемнасцяў ці непаразуменняў. Трэба думаць аб інтарсах прадпрыемства, і аб сваіх асабістых. Напрыклад, у час работы самому выбіраць сабе клубні, якія больш спадабаліся, і адкладаць іх асобна, бо потым часу для гэтага можа і не акацацца. І вымушаны будзеш браць тую, што трапіцца пад руку.

Працую, размаўляю, перакідваемся фразамі. Пятроўна — сапраўдны «аўтамат». Цыбуля так і лётая ў яе 3-пад вострага сцізюроўка ў чатыры мяшкі, якія хутка напаяюцца. Яна, як сама выразілася, самаход. Гэта значыць, не рэгістравалася ва ўпраўленні на работу, а прыхэла з горада сюды сама. Дарчы, так робіць не толькі яна, а і іншыя. На работы ў прыгарадных гаспадаркі, а пераважна большы ў «Бярозкі» жанчыны эдзціць з мяя. І калі я спытаў, а колькі я яна заробіла за гэты час, скажам, у грашовым эквіваленте, то пачуў толькі адно слова: добра. Потым, праўда, удакладніла: за летні дзень на першай прапозіцы буроку пранала радок іх амаль у шэсцьсот метраў, і аплаты была задаволена. Гледзячы на яе, на работы сюды прыязджае і дачка, і ўнук, якому дзевятнаціцца гадоў. Так што, калі хочаш мець капейку, дык старэйся, думай аб сваім дабрабыце сам.

Старэемся хто як можа і ўмее. Шкада толькі, што насупраць нас, па той бок гурду, адна жанчына-пенсіянерка ідзе за сямдзесці, такія гне маціцы, што вусны ў людзей ад іх трубакіма скручваліся.

Я. У сусед гэта на тых, хто працуе побач з ёй, а заадно на поўную катушку дастаецца завочна і яе мужу, і суседзям за домы. Справа пачынае прысмарочыць яе, а яна: мяне гэта ваша павучыне — да лямпаці. І зноў — маюць за маючына. У турме, відаць, баба некалькі разоў пасядзела, патлумачыў мне адзін мужык, там і праішла гэту навуку. А тая не супакойваецца і выхалюецца: яна, маўляў, працуе леей усіх, за работу ёй патрэбна прэмію даваць. Заслужыла.

Тым часам раз-пораз да нас на цяляхцы пад'язджаюць мужыкі-грузчыкі з нашай брыгады ў суправаджэнні работніцы гаспадаркі, якую называем свой нумар, і яна ў нейкім сытку адзначае, колькі мяшкоў цыбулі ты здаеш. Грузчыкі, акрамя нас, абслугоўваюць яшчэ і машыны, якія пад'язджаюць да складзеных у некалькіх месцах на адкрытых павятры радоў мяшкоў (каб яны правертываліся і высыхалі) або пад павецімай. У чарговы раз, калі яны пад'ехалі да нас, аднаго сярдж і не аказалася. Таго самага, што ўчора пераняў, а сёння дабавіў тут, на рабоце. Ды ўзяў, відаць, такую порцыю, што ледзь варачыў языком. Вось яму і паказалі ад варот паварот. Прагналі.

Аднаму грузчыку мой твар здаўся знаёмым, і ён, назваўшы мяне Сяргеевічам, спытаў, колькі я, удзельнічаючы воль у такіх работах, якую даюць упраўленне і гаспадаркі, ужо зрабіў сваёй сям'і нарыхтовак на зіму. Пачуўшы, што ён абвазніўся і што ў мяне гэта першая паездка, той сказаў, што працуе ў «Бярозках» ужо тыдзень. Першыя тры дні перабраў цыбулю, а два апошняе ходзіць у грузчыка. Якія заробкі? 48 кілаграмаў цыбулі і 28 — бульбы. Будзе прыязджаць і далей. Запас бяды не чыніць. Лішкі можна і прадаць. Колькі заробіць сёння — пабачым.

Работы закончыны, убіраем смецце. На прыёмку работ прыхэла намеснік дырэктара па гаспадарчай частцы. Яна пачала аглядаць мяшкі, што яшчэ не паслелі аддзельці грузчыкі, і спынілася каля бабы Валі. А ў двух з іх — стэндарт і буйная, і дробная. Не чабураў, значыць. У гандлі могуць забракаваць. Таму прапанавала перабраць. А тая — у крык, праўда, без маючыку. Начальніца яшчэ раз паўтарыла патрабаванне. У адказ — яшчэ большы лямант. Намеснік старшыні рашуча перакуліла мяшкоў, і цыбуля высыпалася на зямлю. Пайшла далей. У адным месцы гура была разварушана так, што з яе цыбуля буйных памераў была выбрана, а на версе яе — драбязя дзі смецце. Гэта значыць, што нехта гнаўся за колькасцю мяшкоў, а пра якасць работ і не думаў, і на наступны дзень тое рабочае месца дастанецца іншаму, які і павінен будзе ўхільяць хібы.

— Чыя работа? — спытала намеснік старшыні раз, а потым яшчэ некалькі разоў.

Усе маўчаць. Не ведаем. Але ж хтосьці рабіў тут. І ён ці яна ведае, ды і суседзі па рабочых месцах — таксама. Але маўчым, і тады начальніца рашуча кажа: не ведаеце, дык усё атрымаеце толькі па пяць кілаграмаў цыбулі. Халыва не пройдзе. І тут людзі пачынаюць гвалт. Хвілін дзесяць працягваюць ён. Закончыўшы ўсё тым, што некалькі жанчын добраахвотна перабралі цыбулю ў тым месцы.

ЗДАБЫТКІ
Пасля гэтага індэцэнту чарга выстраілася да вагаў, каб атрымаць заробленае. Адна работніца называла нашы нумары і колькасць затараных мяшкоў, а намеснік дырэктара адважала цыбулю і прапаноўвала распісацца ў ведамасці за яе атрыманне. У Юліі аказалася дзясцця. У мяне — во-

сем, а ў каго-нікаго нават сем. Паспехамі не хвалілася і баба Валі. Затое яе сын, я, дарчыні, і ўсе грузчыкі, атрымаў дзясцця кілаграмаў цыбулі. Рэкорд жа сярдж тых, хто перабіраў яе, пабіла Пятроўна: ажы дзевятнаціцца мяшкоў на яе рахунку!

Хто хацеў за работу атрымаць бульбу, паехаў на аўтобусе на поле, дзе сам выбіраў яе з бурта. Астатнія, у тым ліку і я, засталіся на месцы. Пасля на тым жа аўтобусе нашо брыгаду даставілі ў горад. З размоў людзей: адны засталіся задаволенымі вынікамі сваёй працы і казалі, што будуць і далей удзель-

нічаць у падобных работах, другія — што цяжка гэта праца і, напэўна, не вярта яна іх. Першыя — у адказ ім пра відуюмую рыбку, якую з сажалі не выцягнуць без цяркасці. Што дачынецца асабіста мяне, дык скажу, што ў дадатка да таго, што я выканаў рэдакцыйнае заданне, яшчэ прывёў дадому паўтуду цыбулі, заробіўшы ў камунальным сельскагаспадарчым унітарным прадпрыемстве «ганарар» у выгладзе 7200 рублёў. Калі ўлічыць маганіную цану цыбулі: за адзін яе кілаграм — дзясццясот рублёў.

Збіраў цыбулю Уладзімір ПЕРНІКАУ.

Каментарый начальніка ўпраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Гомельскага гарвыканкома Аляксандра Ключынскага

— Наша арганізацыя абслугоўвае такія катэгорыі насельніцтва, як беспрацоўныя зарэгістраваныя грамадзяне, часова не занятыя работай людзі і тых, хто хоча мець дадатковы заробак: пенсіянеры, студэнты, адлусконкі, школьнікі пасля 14-гадовага ўзросту, на што згодны ў пісьмовым выглядзе апошнім даюць іхнія бацькі. На кожнага завоздзіцца асобная картка і кожнаму мы растлумачваем умовы работы. З пачатку года да нас звярнулася 2795 беспрацоўных, якія, каб атрымаць дзяржаўную дапамогу, павіны быць заняты на грамадскіх работах некалькі дзён у месцы. У верасні такіх дзён шасцё. Акрамя таго, мы прадаставілі за ўказаны перыяд работу яшчэ і 3860 чалавекам з памянёнай вышэй катэгорыі.

Дыяпазон гэтых работ самы разнастайны: рамонт школ і дзіцячых садкоў, добраўпарадкаванне вуліц і дваровых тэрыторый, па-садка кветак і іх догляд, праполка і ўборка сельскагаспадарчых культур у КСУП'ах і СВК і г.д., для чаго з адпаведнымі арганізацыямі мы заключаем дагаворы. На сённяшняе маасва работы, вядома ж, у вёсцы. У іх кожны дзень удзельнічае шмат шасцісот чалавек, якіх мы накіроўваем туды. Аплата за работу робіцца кожны дзень або натуральных прадуктамі, або грашовым. Гэта, як гаворыцца, закон.

Мы строга кантралюем работу людзей у наймальніку, правярарам, які выконваюцца ўмовы дагавораў, і калі яны парушаюцца дзеднідзе, настойваем, каб там змянілі адносіны да працаўднікоў. Ды і сам народ рэагуе на такое адпаведным чынам: проста не вызвае жадаанае ехаць туды. Карысць ад работы людзей у наймальніку відавочная для абодвух бакоў. Першыя папаўняюць (толькі не ляньюс'я) свае кашалькі грашовымі сумаі, другія ж, дзякуючы ім, вырашаюць свае пытанні, якія ім не пад сілу на той ці іншы перыяд з-за дафіциту рабочых рук.

Узвемны таварабарот краін пастаянна павялічваецца, пры гэтым долі беларускага і армянскага экспарту трымаюцца (з нязначнымі зменамі год ад года) у суадносінах прыблізна 80 да 20 працэнтаў адпаведна. Прынамсі, за мінулы год таварабарот дзювох краін склаў каля 24 мільянаў долараў ЗША.

— Зараз, напрыклад, вядуцца перамовы аб пастаўках прадукцыі прадпрыемства «Магілёўліфтмаш» у Ерэван — сцвдрджае спадар Еса-ян. Скажу толькі, што прыблізна трэць ліфтаў, якія працуюць у Арменіі, — менавіта магілёўскай вытворчасці. Супрацоўнічаюць і нашы гарады-пабрацімы: Жодзіна і Каджаран.

— Прадукцыю найлепшых армянскіх каньячных вытворцаў можна набыць у Мінску, — запэўнівае пасол Арменіі. — Нягледзячы на скарачэнне паставак, гэта прадукцыя знаходзіцца ў продажы пастаянна: даводзіцца крыху стрымліваць продаж, каб не раскупілі ўсё адразу і тавар быў у наяўнасці.

— Пажадана ўзроўню эканамічных адносінаў паміж нашымі краінамі пакуль няма ў банкаўскай і турбастычнай сферах, — адзначае спадар Есаян. — Прынамсі, армянскія турысты ў хуткім часе вяртаюцца ў Ерэван (усміхаецца).

— Мы праводзім артысты, якія прымалі ўдзел у фестывалі «Белая вёжа» і прыйшлі ў захапленне ад Беларусі.

Беларусь і Арменія: жывуць далёка — супрацоўнічаюць блізка

Армянская незалежнасць — «дзяўчына» дарослая, ёй 21 верасня спяўняецца 16 гадоў. 3 нагоды свята Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Арменіі ў Беларусі Алег Есаян сустраўся з журналістамі, а ў Доме дружбы прайшла святковая вечарына з цыкавымі музычнымі нумарамі беларускіх і армянскіх выканаўцаў.

Узвемны таварабарот краін пастаянна павялічваецца, пры гэтым долі беларускага і армянскага экспарту трымаюцца (з нязначнымі зменамі год ад года) у суадносінах прыблізна 80 да 20 працэнтаў адпаведна. Прынамсі, за мінулы год таварабарот дзювох краін склаў каля 24 мільянаў долараў ЗША.

— Зараз, напрыклад, вядуцца перамовы аб пастаўках прадукцыі прадпрыемства «Магілёўліфтмаш» у Ерэван — сцвдрджае спадар Еса-ян. Скажу толькі, што прыблізна трэць ліфтаў, якія працуюць у Арменіі, — менавіта магілёўскай вытворчасці. Супрацоўнічаюць і нашы гарады-пабрацімы: Жодзіна і Каджаран.

— Прадукцыю найлепшых армянскіх каньячных вытворцаў можна набыць у Мінску, — запэўнівае пасол Арменіі. — Нягледзячы на скарачэнне паставак, гэта прадукцыя знаходзіцца ў продажы пастаянна: даводзіцца крыху стрымліваць продаж, каб не раскупілі ўсё адразу і тавар быў у наяўнасці.

— Пажадана ўзроўню эканамічных адносінаў паміж нашымі краінамі пакуль няма ў банкаўскай і турбастычнай сферах, — адзначае спадар Есаян. — Прынамсі, армянскія турысты ў хуткім часе вяртаюцца ў Ерэван (усміхаецца).

— Мы праводзім артысты, якія прымалі ўдзел у фестывалі «Белая вёжа» і прыйшлі ў захапленне ад Беларусі.

Ала МАЧЛАВА.

Канферэнц-зала БЕЛАРУСІЗАЦЫЯ ДЭКЛАРАЦЫЙ

У пунктах мытнага афармлення наршце з'явіцца бланкі дэкларацыі на роднай мове

Сёння айчынная мытнікі адзначаюць сваё прафесійнае свята. З гэтай нагоды ўчора адбылася сустрэча з журналістамі старшыні Дзяржаўнага мытнага камітэта (ДМК) Аляксандра Шпілеўскага і кіраўнікоў шэрагу падраздзяленняў гэтага ведамства. Мытнікі распавялі пра свае поспехі і прызналіся ў некаторых недапрацоўках. Адметна, што галоўны беларускі мытнік быў даволі адкрыты ў сваіх адказах і нават абнародаваў памер свайго сярэдняга заробку. Як высветлілася, штотымесячны даход старшыні ДМК складае 2 млн 700 тыс. рублёў.

Мытныя трыльёны
Сёлета мытнікі зноў паспяхова спраўляюцца са сваёй асноўнай задачай — напаленнем дзяржаўнай скарбонкі. Структуры ДМК за 9 месяцаў пералічылі ў дзяржаўны бюджэт 6 трлн 250 млрд рублёў, што ўдвай больш, чым за аналагічны леташні перыяд. «Мытныя трыльёны» хапае на фінансаванне адкашы. аховы здароўя, забеспячэнне абароназдольнасці краіны і дзейнасці праваахоўных органаў.

Пільна сачылі айчыныя мытнікі за выкананнем заканадаўства. Сёлета імі спынена 32 спробы кантрабанды наркатычных і піскаропных рэчываў. У злавачыню канфіскавана больш за 32 кілаграмы наркатыкаў, 4,5 тоны сыравіны для іх вырабы. Мытнікамі таксама спынена 5 фактаў правозу зброі і боепрыпасу.

«Дэтэктар» супраць «пярэваратняў»
Яшчэ адным значным дасягненнем мытнікаў з'яўляецца паспяховае ўкараненне сістэмы электроннага дэкларавання тавараў, якая дае магчымасць істотна паскорыць сам працэс мытнага афармлення. А яшчэ гэтая сістэма выбівае глебу з-пад ног карупцыянераў, бо ўдзельніку знешнеэканамічнай дзейнасці проста няма патрэбы даваць кабар, ды і пры ўсім жаданні зрабіць гэта па электроннай пошце немагчыма.

Дарчы, Аляксандр Шпілеўскі адзначаў, што праблема «чысціні мытных шэрагаў» застаецца актуальнай. Паводле слоў галоўнага мытніка, большую частку «пярэваратняў» выяўляе служба ўласнай бяспекі ДМК. А каб у далейшым звесці да мінімуму з'яўленне ў мытных органах нядабрасумелных асобаў, плануецца правярць кожнага супрацоўніка і кандыдата на тую ці іншую пасаду з дапамогай «дэтэктара хлусні». Адпаведная тэхніка, як паведаміў Аляксандр Шпілеўскі, ужо закуплена і неўзабаве распачнецца праверка 100 працэнтаў асабовага складу мытні, уключаючы і кіраўнікоў.

Успомнілі матчыну мову
Мінула ўжо 16 гадоў з моманту ўтварэння мытнай службы нашай дзяржавы, і толькі зусім нядаўна кіраўніцтва ДМК звярнула ўвагу на адсутнасць беларускамоўных бланкаў дэкларацыі. Пры тым, што адмысловае дакументаў можна запойчыць на рускай, англійскай і нямецкай мовах. А воль пра родную мову мытнікі забыліся. «Гэта наша недаробка», казала мытнік «павышчы», — прызнаўся Аляксандр Шпілеўскі. Паводле яго слоў, ужо закана партыя беларускамоўных бланкаў дэкларацыі і неўзабаве яны з'явіцца ў пунктах мытнага афармлення. Электронная версія гэтага дакумента гатовая і яе ўжо можна атрымаць.

Развітанне без шкадавання
Нядаўня адмова польскіх мытнікаў ад правядзення сумеснага кантролю з беларускімі калегамі не выклікае шкадавання ў кіраўніка ДМК. Наадварот, паводле слоў Аляксандра Шпілеўскага, для яго падначаленых гэта толькі на карысць. «Прынамсі, нас не будуць абнаваць ва ў стварэнні даўжачых чаргаў на мяжы. Хоць з нашага боку, на тым жа «Варшаўскім мосце» працавала змена з 12 чалавек, а з польскага — толькі чатыры. Да таго ж, беларусы, у адпачненне ад палкаў, неслі службы па бесперапынным графіку», — адзначаў кіраўнік ДМК. Аляксандр Шпілеўскі заявіў, што з беларускага боку ніякіх няўраўнаважанаў падчас перасячэння мяжы не будзе.

Таксама не варта турбавацца і беларусам, якія збіраюцца набыць уласны аўтамабіль. Як запэўніў галоўны мытнік краіны, «размытнёўка» ў бліжэйшы час павялічвацца не будзе. А воль для прыватных асобаў, якія займаюцца гандлем аўтамабілямі і не плацяць падаткі, неўзабаве будзе перакрыты адзін з каналаў: увоз іначамарак на давернасці. Паводле слоў начальніка ўпраўлення арганізацыі мытнага кантролю Сяргея Барысюка, адпаведную прапанову ўнеслі ва ўрад ДМК сумесна з Міністэрствам па падатках і зборах.

Лёс «Duty free»
Пакуль што не вызначаны лёс крамаў беспоспільнага гандлю («Duty free»), якія былі значычымы 1 ліпеня гэтага года. Кіраўнік ДМК нагадуў, што часовае закрыццё памяніных магазінаў звязана з уступленнем у сілу новага Мытнага кодэкса. Далейшы лёс памяніных гандлёвых пунктаў павінен вырашыць Прэзідэнт. Як паведаміў Аляксандр Шпілеўскі, праект адпаведнага ўказа знаходзіцца на ўзгадненні ў Адміністрацыі кіраўніка дзяржавы. Якім будзе канчатковы варыянт гэтага дакумента, невядома. Да гому дэпартаў галова мытніка краіны, крамы «Duty free» павіны застацца толькі ў аэрапортах, а ў астатніх памежных пунктах бяспоспільнага гандлю не павіна быць.

Мікола ДЗЯБЕЛА.

Усміхнёмся!

Сакратар — дзяўчына, якой плацяць, каб яна навучылася друкаваць, пакуль шукае сабе мужа.

На пляжы: — Дзяўчаты, не хадзіце туды, там мужыкі яшчэ горшыя...

Ніхто так не разумее расійскіх футбалістаў, як бразільскія хакеісты.

— У нашай сям'і ўсё робіцца так, як хоча жонка.

— Дык ты што, не можаш стукнуць кулаком са сталае! — Чаму ж не магу?! Во... Бачыў, які фінал пад вокам?!

— Вось чаму вы, тоўстыя, та-

Прававое рэгуляванне дзейнасці органаў унутраных спраў

17 ліпеня 2007 г. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь падпісаў Закон Рэспублікі Беларусь «Аб органах унутраных спраў Рэспублікі Беларусь».

Закон вызначае правыя і арганізацыйныя асновы дзейнасці органаў унутраных спраў нашай краіны, устанавілае абавязкі і правы органаў унутраных спраў і іх супрацоўнікаў, гарантыі іх прававой і сацыяльнай абароны.

У Законе ўстаноўлена, што органы ўнутраных спраў Рэспублікі Беларусь з'яўляюцца складовай часткай сістэмы забеспячэння нацыянальнай бяспекі нашай краіны. Структурнымі з'вязанымі гэтых органаў, акрамя міліцыі, акупа складае большую частку асабовага саставу органаў унутраных спраў, з'яўляюцца таксама іншыя падраздзяленні (папярэдняга расследавання, па грамадзянскай і міграцыі, аховы, выканання пакаранняў і іншыя). У Законе Рэспублікі Беларусь «Аб органах унутраных спраў Рэспублікі Беларусь» вызначаны правыя

статус супрацоўнікаў органаў і ўстаноў крмынальна-выканаўчай сістэмы, папярэдняга расследавання і іншых з'вязаных МУС.

У Законе дадзены паняцці «орган унутраных спраў», «сістэма органаў унутраных спраў». У адноўненне ад раней дзеючага Закона аб міліцыі, у Законе Рэспублікі Беларусь «Аб органах унутраных спраў Рэспублікі Беларусь» ўстаноўлена, што міліцыя складаецца з крмынальнай міліцыі, міліцыі грамадскай бяспекі і іншых падраздзяленняў.

У Законе замацавана, што структура цэнтральнага апарата МУС зацвдржаецца Міністрам унутраных спраў па ўзгадненню з Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, а арганізацыі, якія ўваходзяць у сістэму органаў унутраных спраў, ствараюцца па рашэнню Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Вызначаны асноўныя задачы органаў унутраных спраў. Пры гэтым у Законе ўстаноўлена, што іншыя задачы на органы ўнутраных спраў могуць быць ускладзены толькі за-

канадаўчымі актамі. Абавязкі і правы органаў унутраных спраў (іх супрацоўнікаў) размежаваны і прыведзены ў адпаведнасць з дзеючымі заканадаўчымі актамі.

Устаноўлены паўнамоцствы Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, Урада і мясцовых Саветаў дэпутатаў, выканаўчых і распарадчых органаў у сферы дзейнасці органаў унутраных спраў.

Вызначаны парадак і ўмовы прымянення супрацоўнікамі органаў унутраных спраў фізчнай сілы, спецыяльных сродкаў і зброі, баявой і спецыяльнай тэхнікі. У мэтах забеспячэння выканання праваў грамадзян яны выкладзены па-новаму. Новым з'яўляюцца таксама палажэнні аб парадку і ўмовах прызначэння баявой і спецыяльнай тэхнікі. Нормы ў законе аб міліцыі такія рэальна адсутнічаюць.

Устаноўлены гарантыі прававой і сацыяльнай абароны супрацоўнікаў органаў унутраных спраў (недапушчальнасць умяшання ў іх дзейнасць, абавязковае дзяржаў-

нае страхаванне, забеспячэнне жылля памянішанымі і інш.). Закон рэгулюе пытанні, звязаныя з назначэннем на пасады начальніц крмынальнай міліцыі і міліцыі грамадскай бяспекі органаў унутраных спраў абласцей, гарадоў, раёнаў у гарадах і на транспарце.

Заканам устаноўлена, што супрацоўнікам органаў унутраных спраў можа быць толькі грамадзянін Рэспублікі Беларусь, прыняты на службу ў органы ўнутраных спраў і якому ва ўстаноўленым парадку прывоснена спецыяльнае званне. Супрацоўнікаў органаў унутраных спраў не могуць быць членамі палітычных партый і іншых грамадскіх аб'яднанняў, якія маюць на моце палітычны мэты. Ім забаронена займацца аплатавамай работай, акрамя выкладчыцкай, навуковай, творчай дзейнасці, медыцынскай практыкі.

У Законе замацавана, што за зложыванне ўладай або службовымі паўнамоцтвамі, перавышэнне ўлады або службовых паўнамоц-

тваў, невыкананне або ненаалежнае выкананне сваіх службовых абавязкаў супрацоўнікаў органаў унутраных спраў нясуць адказнасць, устаноўленую заканадаўчымі актамі Рэспублікі Беларусь.

Устаноўлена права супрацоўнікаў органаў унутраных спраў на абгрунтаваную прафесійную рызыку. Нянасенне супрацоўнікам органаў унутраных спраў шкоды якой-небудзь асабе пры абгрунтаванай прафесійнай рызыцы для дасягнення грамадска карыснай мэты не з'яўляецца правапарушэннем.

Кантроль за дзейнасцю органаў унутраных спраў ажыццяўляюць дзяржаўныя органы, упавнаважаныя Прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, прычым, ажыццяўляючы кантроль, яны не ўмешваюцца ў аперацыйна-вышукую і крмынальна-працэсуальную дзейнасць, а таксама ў вядзенне адміністрацыйнага працэсу.

Л. ГАЛАВАНОВА, Старшыні Канстытуцыйнага Суда Рэспублікі Беларусь.

НАКУРЫЎСЯ...

У адной з вёсак Сенненскага раёна ўчары ў сенасо-вішчы згарэл 30 тон сена. Аб гэтым паведамілі «Звяздзе» ў прэс-службе УУС Віцебскага аблвыканкома.

На месцы пажару знайшлі труп беспрацоўнага мсцовага жыхара. Пажарныя ўстанавілі, што загінуў курьў ў сховішчы, што і стала прычынай пажару. **Аляксандр ПУКШАНСКІ.**

У суд Расонскага раёна Віцебскай вобласці паступіла заява аб аб'яўленні памерлым грамадзяніна Смўлько Антона Антонавіча, 22 снежня 1960 года нараджэння, уладжана ў Рэуты Браслаўскага раёна Віцебскай вобласці, апошняе месца знаходжання — папярэдня ўстанова адкрытага тыпу № 16 УДВП МУС Рэспублікі Беларусь па Віцебскай вобласці. Просьба да ўсіх грамадзян і юрыдычных асобаў, якія маюць звесткі пра Смўлько А.А., паведамаць іх суду Расонскага раёна Віцебскай вобл. на прагнуду двух месяцаў з дня апублікавання аб'явы.

777 ШЧАСЦЕ — СПАДЧЫННАЯ ПРЫМЕТА?

Чаму адным удача сама прасіцца ў рукі — і кар'ера ў іх ладыцца, і ў сям'і — гармонія, і здароўе — на зайдрадсць, а ў іншым — храничыня няўдачы? Што гэта — наканаванасць лёсу? Родавы праклён? Збоі канкрэтнай жыццёвай праграмы? Кандыдат медыцынскіх навук Валерыі МОЛАС-ТАЎ, былы выкладчык адной з мінскіх ВВУ, лічыць, што ў многім кожны чалавек сам адкасны за сваё шанцаванне ці нешанцаванне:

— Я некалькі дзясцяткаў гадоў займаюся мануальнай тэрапіяй, шмат кантакту з людзьмі. Падчас сеансаў пацыенты часта любяць распавядаць пра сваё жыццё. Я зрабіў аналіз гэтых гісторый і прыйшоў да высновы, што ўсе мы на «колькасыі шчасця» падзяляемся на

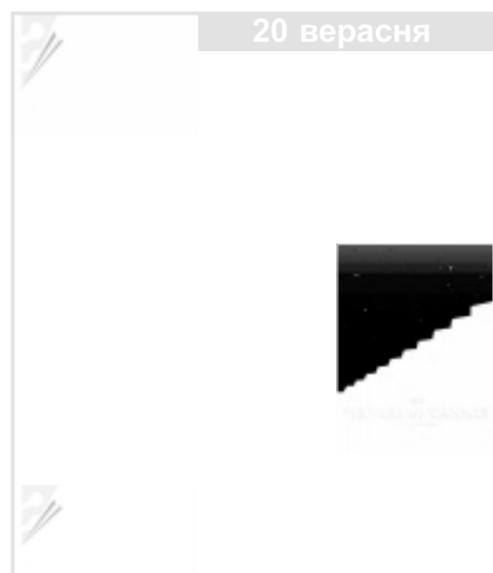
НА КОШКАХ

Фота Аляксандра МЕШЧУКА

20 верасня

ГАРБУЗ: ПРОСТА І КАРЫСНА

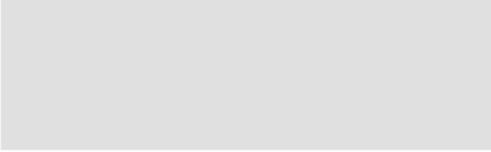

ОАО «Универсам «Северный»

Крыніца

...зарабіць

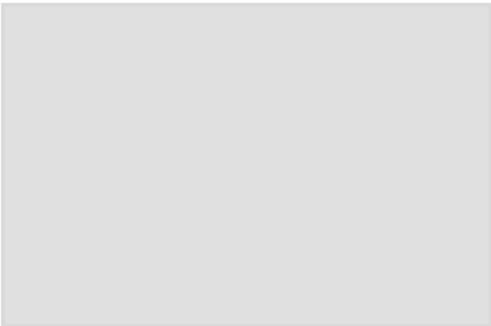

ГАРБУЗ: ПРОСТА І КАРЫСНА

Крыніца

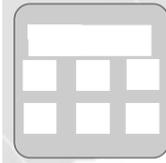

ОАО «Универсам «Северный»

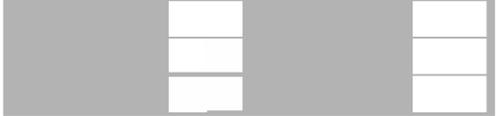

Сёння

Надвор'е на заўтра

...у суседзяў

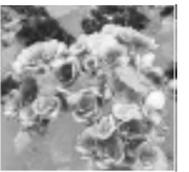
20 верасня

Дзёнь
даты

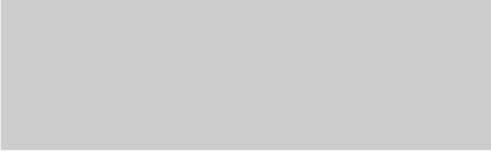
Цытата
дня:

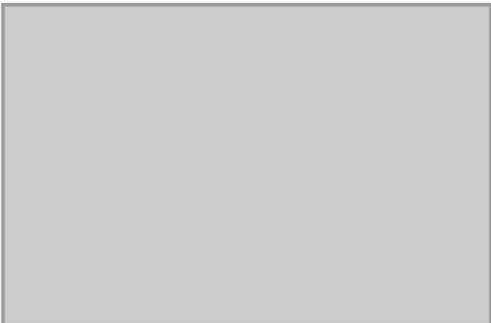
Карысна ведаць

...зарабіць

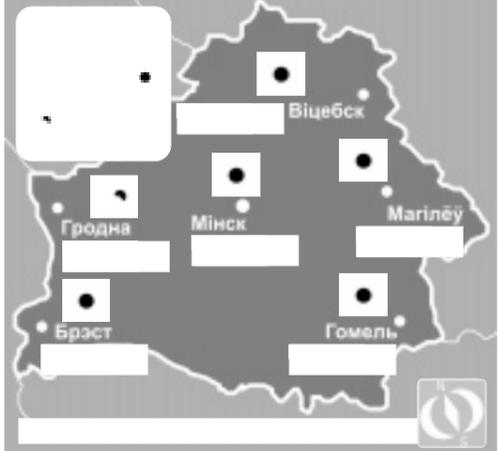

ГАРБУЗ: ПРОСТА І КАРЫСНА

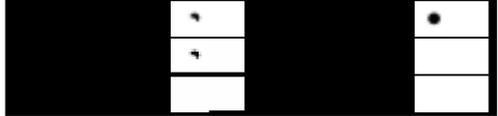

Сёння

Надвор'е на заўтра

...у суседзяў

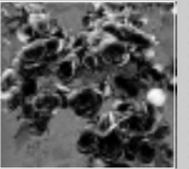

20 верасня

Крынічка

Карысна ведаць

ФАРМАТнѐм КАХАННЕ ПАД СЛЕДСТВАМ

З 20 па 23 верасня УП «Кінавідзапракт» Мінгарвыканкама прэзентуе чарговы праект «КінаФармат 4х4» у кіна-тэатрах «Аўрора», «Мір», «Перамога» і «Цэнтральны».

«Жыццё зняацку» — новая камедыяная меладрама, створаная расійскімі кінамайстрамі. Пастаноўку карціны па матывах сваёй аднайменнай аповесці, напісанай у сааўтарстве з Ганнай Ярэвенкай, ажыццявіў рэжысёр Аляксандр Брунькоўскі.

Васемнаццацігадовая дзяўчына з Падмаскоўя нечакана-негледана сустрэла «заморскага прынца». Цяпер перад Машай адчыненыя дзверы ў казку. А проліскам у казачны свет стала тэлебачанне. Герані трэба будзе з галавой панануць у прывабным і загадкавым свеце рэаліці-шоў, у якім навічкова падсцярагаюць збуніяны сплуксы і дзе ўсё падпарадкавана законам татагнага маніпулявання.

У фільме здымаліся Аляксандр Пракоф'еў, Наталія Назарына, Маркус Кунцал, Марына Аляксеева, Усевалд Шылоўскі, Сяргей Баталуй, Таццяна Лаўрэнцьева.

Новая фарсавая кінакамедыя «Мой фюрэр, або Самая прэўдзівая праўда пра Адольфа Гітлера» знята ў Германіі рэжысёрам Дані Леві.

Снежань 1944 года. Гітлер «дабрахаўся» да таго, што страціў галас і жаданне падбадзёрываць людзей — яму мільяшчы цацанцы лінкор ва ўласнай ванне ды сабакча Блондзі.

З мэтай падцягнуць фюрэра да навагодняга прывітання Геббельс выпуская з канцлагера выдатнага лаганада профасора Ізраэля Грэнбуама. Профасар, вядома ж, не хоча вышчы Гітлера і паддаўшы жыццё рэжыму. Аднак пасля двух—трох дзён стасункаў з фюрэрам ён пачынае бачыць у ім чалавека, прычым сапраўды адзінокага, несабоднага, з дэячнствам няшчаснага. Гэта не перашкаджае профасору ў патрэбны момант усё зрабіць шчыра.

У ролі Гітлера зняўся музыкант Хельге Шнайдэр, а запамінальны вобраз Грэнбуама стварыў зорны акцёр ўсходнеберлінскай сцэны Ульрых Мюц, які атрымаў еўрапейскі «Оскар» за лепшую мужчынскую ролю года ў фільме «Жыццё ішчы» і памёр у ліпені гэтага года ва ўрочэ 54 гадоў.

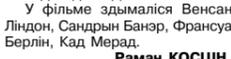
Новую камедыю «Мальер» прапануюць уваяе глядачоў кінамайстры Францыі. Рэжысёр-пастаноўшчык — Ларан Ціра.

На Маскоўскім МКФ-2007 карціна ўдастоена прызга глядацкіх сімпатый і прызга Сярэбраны «Святы Георгій» за лепшую мужчынскую ролю (Фабрыс Лучыні). Фільм прымаў удзел таксама ў МКФ у Сіэтле і Лос-Анджэлесе.

XVI стагоддзе. Пасля доўгіх бадзьяннў ў Парыж вяртаецца Мальер, тут яго чакае праца ў Каралеўскім тэатры. Некай пан Жардан аплачвае даўгі славуэтага аўтара, разлічваючы на тое, што Мальер паставіць у тэатры яго аднактовую і гэсу вельмі пікантнага зместу. У жыцці вялікага камедыяна завязавецца яшчэ адна трупная, але далёка не адзінакая сваякоў Жардан знаёміць з Мальерам як стараным католікам па імені Тарцюф.

У гадоўных ролях акрамя Фабрыса Лучыні, заняты таксама Раман Дзюры, Людзвін Саньне, Лару Марантэ, Эдуард Базэр.

Шмат вясёлых хвілін падорыць глядачам новая французская кінакамедыя «А раптам гэта каханне». Аўтары сцэнарыя — П'ер Жаліве і Сайман Майкл, рэжысёр-пастаноўшчык — П'ер Жаліве.

Раман КОСЦІН.

Рэпарцёр атрымаў заданне...

...зарабіць

«Ды я на кошках больш зараблю!», — выраз з «Апераций «В» стаў не менш папулярным, чым сама камедыя. Карэспандэнт газеты, вынаходлівы розум якога ўспрымаў афарызм як праграму для дзясняня, вырашыў уласобіць крык душы геніяльнага Георгія Віціна ў рэальнасць. Тым больш што мяне, па ўсім відаць, апырэдзілі яшчэ з тых самых дзён, а можа і раней, як рэжысёр Данелія зняў свой фільм...

Фарбаваны ці сапраўдны?

Гандаль катамі і ўвогуле жывёламі заўсёды быў распаўсюджаным, а ў апошнія гады рэзкіх дагэтуль парод стала з'яўляцца ў нас усё больш. У катчы 1980-х гадоў людзей, якія займаліся гадоўлямі і продажам пародзістых жывёл, можна было пералічыць па пальцах, каштавалі рэзкія тады пароды надта шмат. Зараз, калі нашых пародзістых меншых братоў можна купіць і на выставе, і ў падземных пераходах, і па аб'яве, і на рынку, можна сутыкнуцца і з падробкай дакументаў-радаслоўных, і з продажам хворай жывёлы. Людзі працягваюць зарабляць на катках, гэта ўжо не прывабная справа, а саебасабалівы бізнэс, які прыняў больш-менш цывілізаваную форму, аднак з непазбежным элементам махлярства. Журналіст «Звязды» паспрабаваў разабрацца ва ўсёй сістэме гадавання і на-ступнага продажу жывёл, каб перасцярагаць чытачоў, якія збіраюцца займець сабе любімага, ад магчымых памылак і расчараванняў. Тым больш цікава, колькі можна зарабіць на кошках?

Каб не абвінавачваць ў дзілетанстве, адразу ж скажу, што ведаю тэму, бо другі год у маім доме гадуецца кот даволі рэзкіх пакуль бясшэрснай пароды «Данскі сфінкс». У народзе яго яшчэ называюць «лысы» ці «голы» кот. Удзел у выставе, знаёмства з амацарам і прафесійнымі фелінолагамі, і тымі, хто займаецца продажам каточу, дазволілі разабрацца ва ўсёй гэтай няпростай сістэме.

Адкуль «бярэцца» пародзістыя кошкі? Вядома, ад такіх жа пародзістых бацькоў. Аднак сустракаюцца людзі, якія ловяць бяздомнае кацяня і мажуць яго поўсць спецыяльным крэмам, каб яна адвалілася. У бліжэйшую лядзелю, калі народду вельмі шмат і адміністрацыя не паспявае сачыць, на ждановіцкім рынку зрэдку можна сустраць асобаў, якія гандлююць катамі пасля такой воль «эпіляцыі». Выдаюць небарак за «голага ката». А праз тыдзень, калі жывёла ўжо жыве ў новага гаспадара, у яе пачынае раптоўна расці поўсць. Як у барадатым анекдотце пра хаміака, які ў мужыка вырас праз паўгода да мядзведзя.

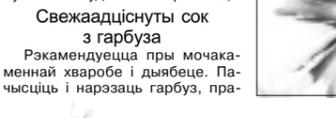
Інфарм-укол

Гарбуз дапаможа папярэдзіць узнікненне авітамінозу ў нават паспявае нашаму цудоўнаму сярэнае гародніны ўтрымліваецца 400 мг караціну, 3—5 мг в'ітаміну С, 1 мг в'ітаміну Е і 43 мг к'ітаміну С.

Вараны гарбуз па-японску Пачыніць і нарэзаць на долькі, пакласці ў каструлю (3 часткі вады, 1 частка цукру, можна дадаць 1 частку якога-небудзь соусу). Варыць да моманту, калі гарбуз можна будзе лёгка пракалоць.

Свежаадціснуты сок з гарбуза

Рэкамендуецца пры мочакаменнай хваробе і дыябеце. Пачыніць і нарэзаць гарбуз, пра-

Дарагога ўнука Станіслава АМАНЯНА вінушоу з днём нараджэння. Жадаю аманнага здароўя, шчасця, дабрабыту ў сям'і.

Бабуля Галя.

ОАО «Универсам «Северный»

Извещает своих акционеров, что 2 октября 2007 года в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Миросинченко, 3 состоится внеочередное общее собрание акционеров.

Повестка дня: 1. Об аннулировании акций ОАО «Универсам «Северный», выкупленных на баланс общества. 2. Об изменении размера уставного фонда ОАО «Универсам «Северный». 3. О внесении и утверждения изменений и дополнений в устав ОАО «Универсам «Северный».

Акционеры при себе должны иметь удостоверение личности. Начало регистрации — 11.30. Телефон для справок — 261-13-61.

ИЗВЕЩЕНИЕ о созыве внеочередного собрания акционеров

ОАО «Испытания и сертификация бытовой и промышленной продукции «БЕЛЛИС», г. Минск, ул. Красная, 7.

ПОВЕСТКА ДНЯ: 1. О распределении и использовании чистой прибыли и расходов на потребление в 2007 году. 2. Об отптовой торговле, осуществляемой в форме электронной торговли. Дата собрания: 12.10.2007. Время собрания: 15.00. Место проведения: ОАО «БЕЛЛИС». Время регистрации: с 13.00 до 13.45 (при себе иметь паспорт). Знакомление акционеров с материалами по вопросам повестки дня собрания: пятница, начиная с 08.10.2007 по адресу: ул. Красная, 8 с 14.00 до 16.00, комната № 5.

Галоўны рэдактар У. НАРКЕВІЧ. РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ: І. БАРАНОЎСКІ, С. ГРЫБ, У. ЗДАНОВІЧ (намеснік галоўнага рэдактара), Н. КАРПЕНКА, Л. ЛАХМАНЕНКА, Т. ПАДАЛЯК, С. ПРОТАС (намеснік галоўнага рэдактара), С. РАСКОЛЬКА, Л. РЫЖАНКОВА (першы намеснік галоўнага рэдактара), Л. СВІРДЫЦКАЯ, А. СЛАНЕЎСКІ (намеснік галоўнага рэдактара), В. ШЕПЫШУК, І. ШУЧЭНКА.

НАШ АДРАС: 220013 г. Мінск, вул. Б. Хмяльніцкага, 10-а. ТЭЛЕФОНЫ: прыёмная — 287-19-19 (тэл.факс); аддзель: пісьмоў — 287-18-64, падлікі і распаўсюджвання — 287-18-51, юрыдычная — 287-19-68, скаржарыт — 292-05-82, адказных за выпуск дадатку: «Чырованая змена» — 292-44-12; «Мясцовае самакіраван-

НА КОШКАХ

ён не для кожнага і падывдзе, бо ў рэальнасці гэта даволі турботна. На пачатку патрабуюцца адчувальныя фінансавыя ўкладанні. Кожны новы гаспадар набывае жывёлу, прычым не даруюцца, а кацяня. Не маючы намеру нікога пакрыўдзіць, паведамім, што кожная парода па-дзяляецца на тры класы. Кацяня першага, так званана выставачна-га класа каштуе ад 300 да 700 долараў і вышэй. Жывёлы гэтыя, што відаць ужо ў зусім маленькім узросте, адпавядаюць усім стандартам да пароды, ці, як гэта кажуць, надзвычайнай пароды.

Другая група таксама супадае з патрабаваннямі да пароднасці, але жывёлы могуць мець невялікія адхіленні, напрыклад, не вельмі доўгі хвост ці залішняю пляму на скуры. Такія каткі каштуюць ад 100—150 долараў. І апошні, трэці, але ні ў якім разе не самы дрэнны (бо кожны жыве арганізм — гэта цуд прыроды, і гаспадары жывёл, як ніхто, гэта ведаюць), каштуе да 100 долараў.

Дык вось, будучыя бізнэсманы пасля доўгага пакутаў выбару, набываюць кацяня выставачнага класа. Адрозніваць неабходна збы-наласаваны рацён харчавання, які складаецца выключна з прафесійна кармоў вышэйшага гатунку (а не тых, якія шырока прапануюць за-раз паўсюль) і натуральных прадуктаў. Варыянт «кармілі ўсім, што шкада выдываць, тры не паддыдзе. Таксама маленькаму кацяняці неабходны і зараз, і ў будучым пра-фесійныя жывёльныя касметычныя сродкі і прылады кшталту зубной пасты, асобных шампуняў для пэ-налога віду поўсці (а вы ж думалі!), абшукі для стрыжкі кіпцюроў, шчоткі. Калі поўсць доўгая, напры-клад, як у персідскага ката, то для таго, каб гадаванне выглядала на вы-шэйшую ацэнку, трэба набываць дадатковыя сродкі для догляду ску-ры і поўсці. Дарэчы, менавіта з-за

таго, што догляд поўсці пераважна турботны, марудны і складаны, гэтая парода ўжо стала лінчца адной з самых рэдкіх у нашых кватэрах.

Зайдзіце ў любы зоамагазін і паглядзіце, колькі каштуе хаця б адна з пералічаных рэчаў. Дадайце неабходнасць набываць мэб-лю, цацкі, вопратку, посуд для свайго маленькага любімага. Гэта толькі адны з відаў «укладанняў» у прадпрыемства па іх вырошчыванню. Не забудзьцеся яшчэ і пра абавязковыя новыя корм і напу-няльнік, а гэта прыблізна выдаткі з бюджэту самі і ў 30—50 долараў за месяц.

Па чэмпіёна — у Туніс

Трэба яшчэ і прадаць свой та-вар. Для гэтага ён павінен быць высокай якасці. Неабходна, каб бацькі каточу мелі радаслоўную, у якой было б зазначана іх чэмпі-ёнства. Таму, як толькі набылі першы раз кацяня, хадзіце ў клуб аматараў кошак. Прафесійныя каткі, і ў нашай краіне таксама, падпарадкоўваюцца адной з між-народных феліналагічных асацы-яцый. Становячыся членам клуба, вы нібыта аўтаматычна «легалі-зуюце» свайго ўтрыманца, а гэта значыць, можаце разлічваць на дапамогу, параду спецыялістаў і лінчэса «белым» гаспадаром і прадаўцом. Зараз усё дакумента-ці, кшталту радаслоўных, дыпламаў чэмпіёнаў вам выдае клуб, і вы з'яўляецеся членам каманды той сусветнай асацыяцыі, у якую ўва-ходзіць клуб.

Членам аб'яднання вы сталі, на-дышоў час рабіць ката чэмпіёна, а ўжо толькі потым шукаць яму «дзяўчынку» для падаўжэння роду і для продажу.

Жанчыны любяць першых, і гэ-ты выраз каткі даказваюць. Таму рыхтуюцца... Каб мець хоць бы першаснае званне «Чэмпіён пароды», трэба наведваць і атры-маць вышэйшы адзнакі суд-дзяў які мінімум у дзвюх вы-ставах. Кошт удзелу, дарэчы, у адной выставе дасягае 50—60 долараў. Каб стаць «вялі-кім чэмпіёнам пароды», зноў жа, калі вы атрымаеце па-тэрэную вышэйшую адзнаку, трэба наве-даць яшчэ адну выставу. Па-чынаючы са звання кшталту «Міжнародны чэмпіён», трэ-ба каб адна з патрэбных ад-знак выстаўлялася на выста-ве, якая праводзіцца ў за-межнай краіне. Аднак гэта яшчэ не ўсё. Каб стаць чэ-мпіёнам Еўропы, а гэта лінчца ўжо добрым дасягненнем у кар'еры жывёлы і нармаль-ным запісам у радаслоўнай бацькі-ката, трэба, каб тры неабходныя вышэйшыя ад-знакі былі атрыманы з выстаў

трох розных дзяржаў. Збіраючы рэчы, заказвайце гасцініцу, плаціце за ўдзел у выставе, рыхтуюце ветэрынарныя даведкі, набываюце білет і — наперад, — у Маскву, Вільнюс, Кіеў, Варшаву, Смаленск, Марыупаль. Гэта тая бліжэйшая гарда, дзе праводзіцца гэтыя за-межныя мерапрыемствы. А так можна паліць, хоць у Бразілію, ніхто не забараняе. Прыехалі з першай адзнакай? Спяшаюцца, адпашаюцца з работы (ужо другі раз на месяц). Улічвайце, што ў асноўным выстава праходзіць два дні без уліку пераезду. Зноў збіраючы рэчы, заказвайце гасцініцу, плаціце за ўдзел, рых-туюце ветэрынарныя паперы, на-бываюце білет (забыў яшчэ пра шматлікія сумкі, выставачную па-лячку, якія трэба цягнуць з сабой) — і наперад, у другую па ліку кра-іну. Памятайце, усё за ўласны кошт. Сталі чэмпіёнам Еўропы? Малайце, аднак наперадзе міга-дзіць тытул чэмпіёна свету. Зноў — тры вышэйшыя адзнакі суддзяў у трох розных краінах. Прычым магчыма, што адна з іх павінна знаходзіцца на іншым кантынен-це. Хто марыць наведваць Аўстра-лію, Афрыку ці Паўднёвую Аме-рыку, але грошай не было, то ёсць шанец ажыццявіць задуму. Імкненне мець ката — сусветнага чэмпіёна дапаможа скарыстаць магчымаць. Праўда, тое, што вы прыехалі з іншай краіны, на на-строй суддзяў не ўплывае. Мож-на нічога не атрымаць.

Лепш не рызыкуйце Гаспадары могуць афіцыйна стварыць гадавальнік, дазвол на рэгістрацыю якога выдае клуб ко-шак, а могуць проста разводзіць іх. Але пры ўсім выдатках прыбытак можна атрымаць тады, калі дася-гнуць гэтага «аб'ёмаў вытворчасці». Для гэтага некалькі гаспадароў аб'-яднуюцца ў адзіную каманду, аль-бо ствараюць гадавальнікі некаль-кі парод. Есць яшчэ і такое азна-чэнне, які можа на каточу. У першыя гады з'яўлення ў краіне рэдкіх ці модных парод жывёл каштуюць шмат, і займацца імі надзвычай зні-жаецца. Потым цікаваць людзей зні-жаецца. На сёння моднымі і рэдкі-мі лінчца сфінкса, бамбі (у нас афіцыйна вядомы толькі адзін), бур-манскія кошкі, мэйн-куны, якія вы-глядаюць па памерах а афарбоўцы амаль як рысь.

Дзімтрый АЛЬФЕР. P.S. Дарэчы, у клубы ама-тараў кошак, да ўдзелу ў выставах прымаюць не толькі абавязкова пародзістых гадаванцаў, але і ўсіх. Бо няма ніякай розніцы, яко-га памеру скура ў кошка або яко-га колеру вушы. Яго трэба прос-та любіць.

Саджанцы — з чаранка

Чаранкі парэчак лепш укараняюцца пры восенняй пасадцы, чым пры веснавай. Лепшы тэрмін чаранкавання белых і чырвоных парэчак першая декада верасня, чорных — сярэдзіна верасня.

Каб атрымаць добрыя чаранкі, выбіраюць на кусце роўняны адна-гадовыя парэсткі, якія ўжо адзверавянілі, і зразаюць іх каля асновы. Яны павінны быць моцнымі, таўшычней не менш як 7 мм. З іх асця-рожна абрываюць лісьце, каб не пашкодзіць пушпак. Потым па-расткі разразаюць на чаранкі даўжынёй прыкладна 20 см з 4—5 пу-шышкі. Самыя лепшыя і жыццяздольныя з іх тыя, якія выразаны з сярэдняй часткі чаранкі.

Наразаць чаранкі трэба вострым нажом, ніжні зрэз павінен быць касы, накіраваны ў бок, процілеглы ніжняй пушпышцы, а верхні амаль прама. Чаранкі высаджваюць трэба пад нахілам у 45 градусаў, на та-кую глыбіню, каб зверху заставалася 1-2 пушышкі. Глебу вакол іх ушчыльняюць, паліваюць і прысыпаюць перапражнёмам. На зіму іх пры-крываюць муляй «з галоўкай», а ўвесну як мага раней адкрываюць.

Захоўванне шматгадовых кветак зімой

Гладзельцы пасля таго, як клубнебыбуліны не менш як месяц прасушвалі пры тэмпературы 25 гра-дусаў, ачысцілі ад зямлі, адбракавалі пашкоджан-ныя, дробныя і хворыя, пакрытыя плямамі, яшчэ 2—3 тыдні вытрымліва-юць у памяшканні пры тэмпературы каля 15 гра-дусаў. Затым раскладва-юць па гатунках у машэці з матэрыі ці папярковыя пакеты і складваюць у кардонныя каробкі з адтулі-намі. Захоўваюць пры тэмпературы 4—10 градусаў (аптымальная тэмпература — 4—6 градусаў) і ад-носнай вільготнасці паветра 60—65 працэнтаў.

Вяргні не даруюць нядабайны адноснаў да іх. Закласці ўвесень на захоўванне і забяцка пра іх да самай вясны не атрымаецца. Тэмпературу ў сховішчы падтрымліва-юць на ўзроўні 3—8 гра-дусаў, а адноснаю віль-готнасцю паветра 70—80 працэнтаў. Клубні вяргні, перасыпаныя крыху віль-готным торфам, пяском, мохам ці пілавіннем тры-маюць у скрынках ці ад-крытых кардонных кароб-ках, засцэленыя плёнкай. Калі клубні вяргні пачы-наюць зморшчывацца, усы-хаць, пясак крыху ўіль-ляюць, пясак крыху ўіль-ляюць.

Цыбульныя культуры, якія вы не паспелі вы-садзіць у грунт, захоўваюць пры тэмпературы 2—6 градусаў і адноснай вільготнасці паветра 60—65 працэнтаў, у поліэ-тэленавых пакетах з адту-лінамі, перасыпаючы су-хім мохам, пілавіннем. Лілей лепш перасыпаць сумессю сухога торфу і пілавіння.

Пасадкавы матэрыял шматгадовых кветак, які вы не паспелі высадзіць ці купілі ўжо зімой, захоўваюць, як вяргні. Калі шмат-гадовыя кветкі купленыя ў фірменных магазінах, і захоўваюць у фірменнай упакоўцы. Дома асцяро-жна раскрасьці упакоўку і, калі усё нармальна, акурат-на ўпакаваць, як было.

Для захоўвання клубняў і клубнебыбулін не-абходна стварыць спрыяльныя ўмовы. Добра, калі ёсць склеп, дзе можна захоўваць кветкі, толькі б і ў ім тэмпература не апускалася ніжэй за нуль. Можна захоўваць у халадзільніку, на падваконні, зашкленай лоджы, у прасторах паміж дзвярамі, якія выходзяць на балкон, у калідорах, тамбурах, толькі трэба, каб была адпаведная тэмпература.

Крынічка

«Цяка тут з лесу невялічка Травай заросшая крынічка», якую колас.

Ягаднікі садзім увосень

«У якую пару года лепш садзіць кусты ягадных культур, у прыватнасці, агрэсту і малины?» Галіна ТЫЧКО, г. Мінск.

Ягадныя культуры можна высаджваць вясной і ўвосень, — гаворыць вядучы спецыяліст Інстытута тэарэтычнага НАН Беларусі Надзея КАПІЧНИКАВА, — але лепшы тэрмін пасадкі — асенні. За асенне-зімовы перыяд глеба ў пасадкачній ямы добра асядае і эластэацца вакол курыяў. Расліны вясной рана пачынаюць ве-гетацыю і добра прыжываюцца. Веснавою пасадку неабходна па-чынаць рана, як толькі дазволіць глеба.

Агрэст лепш высаджваць увосень да надыходу замаразкаў, але можна і вясной да пачатку распускання пушпак. Перад пасадкай найбольш слабыя галінкі выразаюць, калі іх многа, а астатнія (лепш вясной) падразаюць на пнянкі, пакідаючы 3—4 пушышкі. Карані трэба падразаць толькі тады, калі іх даўжыня большая за 20 см і яны пераходзяць пасадцы. Паколькі агрэст мае здольнасць разві-ваць дадатковыя карані, на супясчаных глебах яго высаджваюць на 5—6 см глыбей, чым ён рос раней. На гліністых і цяжкіх сугліністых глебах пры заглыбленай пасадцы частка каранёвай сістэмы адмірае, а ў верхнім слаі глебы ўтвараюцца новыя карані. Пакуль гэтыя маладыя карані не разуюцца ў дастатковай меры, надзе-манна частка затрымліваецца ў росце. Таму на цяжкіх гліністых і суг-ліністых глебах маладыя саджанцы трэба садзіць пад нахілам. Каб атрымаць вялікі ўраджай ў першыя гады пасля пасадкі, можна садзіць не па адным курыяў у ямку, а па два, размяшчаючы іх на адной лініі і адлегласцю 20 см адзін ад аднаго. Пасля пачаву глебу трэба замульчаваць гноем, торфам ці іншым матэрыялам.

Маліну таксама можна садзіць як вясной, так і ўвосень. Лепшы тэрмін для ямы памерам 30х30 см і ў канаяў. Малина вельмі добра рагуе на ўнясенне ў ямы ці канаяў арганічных матэрыя-лаў — лісьця, галінак, кампостаў, торфу і г.д. Пакладана, каб слоі арганікі складалі палову ямы ці канаяў. Высаджаныя расліны ад-разу паліваюць з разліку адно вядра на 3—4 расліны. Пасля палі-ваў саджанцы папраўляюць, глебу мульчыруюць перапражнёмым гно-ем, кампостам ці торфам слоём 5—10 см.

«Другі святок — восень, браток»

— казалі пра свята Ражства Млч Божай, жкое адзначаецца ў вернікаў 21 верасня. Пачынаўся адлі дням чарговага года. Назіралі за жывёлай: калі пасля Малой Прачэстай жывёла імк-нецца на пашу вельмі рана, то і зіма будзе ранняя.

— 24 верасня — Хвядора. «На Тадору ўскака лета канчаецца», — гаварылі ў народзе.

— 27 верасня — Узвіжанне (Здзвіжанне). Народнае тлумачэнне назвы свята немудрагэтнае: «Да Здзвіжання усё павіна быць здзвігнута», гэта значыць усё зямля і яравыя павіны быць звезены з поля.

— 29 верасня у каталіцкім календары дзень Міхала. «Калі на Міхала з поначы вее, то не мей на пагоду надзеі».

А якая пагода ўвосень? — прыток цяпла з кожным днём змяншаецца. Але калі паназіраць, напрыклад, за наскомымі, то мож-на прадказаць надвор'е хоць бы на заўтра.

Калі ў час дажджу павакі пачалі плесці паваціну — вось-вось дождж спыніцца. Перад непагодай павакі хаваюцца на шчыльнах.

Калі павакі плятуць паваціну ў паўднёвым накірунку, то чакай пацяплення, а ў паўночным — пахаладае.

У верасні — пачатку кастрычніка павакі плятуць паваціну з па-двоенай энергіяй перад надыходам марознага сонечнага надвор'я. Позні лёт м'юл паказвае на тое, што заўтра будзе для іх няп'яль-нае надвор'е. Яны імкнучыся як бы кампенсаваць сваёй «звыш-урочнай» работай магчымы прастой.

Сёння

Table with weather forecast for the day, including sunrise, sunset, and moon phases.

Надвор'е на заўтра

...у суседзях

Table with weather forecasts for neighboring cities: Варшава, Масква, Вільнюс, Рыга, Кіеў, С-Пецярбург.

20 верасня

1932 год — у Мінску на базе газетнага аддзялення Камуністычнага ўніверсітэта імя У.І. Леніна быў заснаваны Камуністычны